

ΠΟΤΕ ΕΤΡΕΛΛΑΘΗ Ο ΥΜΗΤΤΟΣ

Ἐγνωρίσατε ποτὲ σεβάσμιον γέροντα, μὲ φυσιογνωμίαν σοβαροτάτην, μὲ κεφαλὴν φαλακροτάτην, πολυμαθὴ καὶ πολυπαθὴ, ἀγέρωχον, ποιητικόν, καλλιτεχνικόν, μελίρρυτον, μὲ μεγάλην ἀξίαν, μὲ μικρὰς ἀξιώσεις, ἑτοιμὸν ν' ἀποκριθῇ εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν καὶ νὰ δώσῃ πᾶσαν ζητουμένην συμβουλὴν . . . νὰ τὸν βλέπετε πρωτὶ-βράδυν, νὰ τὸν σέβεσθε, νὰ τὸν ἀγαπᾶτε, καὶ ἐξαφνα-ἐξαφνα ἐνῶ τὸν θεωρεῖτε ὡς τὸν φρονιμώτερον ἄνθρωπον τῆς ὑψηλίου, ὁ κόσμος νὰ τὸν δεικνύῃ καὶ νὰ λέγῃ «ὁ τρελλός, ὁ τρελλός!»

— Καλὲ αὐτός! τρελλός!

— Αἶ! καλὰ, κι' ἀπὸ ποῦ σὲ φέρανε;

— Ὁ ἑνας.

— Τώρα τῶμαθες;

— Τώρα τὸ πρωτάκουσες; (Οἱ ἄλλοι.

— ! ! ! !

Ὅμοιον αἶσθημα καταλαμβάνει τὸν ἄνθρωπον ὅταν ἀκούσῃ τὸ πρῶτον, ὅτι ὁ γέρων Ὑμηττός ὑπὸ τῶν πολλῶν λέγεται *Τρελλός*.

— Αἶ! καὶ πότε ἐτρελλάθη;

Περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος.

Κατὰ τὴν κλασικὴν ἐποχὴν οὐδαμοῦ βλέπεις ν' ἀποδίδεται ἔστω καὶ δι' ὑπαινιγμῶν εἰς τὸν Ὑμηττὸν ὅτι «δὲν τᾶχει σωστά»· τοῦναντίον μέγαν ἀποδίδουσι σεβασμὸν πρὸς τὸν ἱστέφανον προμηθευτὴν τοῦ Ἀττικοῦ μέλιτος, τὸν πλήρη μαγικῶν ἄντρων, ἱερῶν ἁλσῶν, νῶν, ἀγαλμάτων θεῶν, ἡμιθέων καὶ ἡρώων, τὸν κατοικοῦμενον ὑπὸ μουσῶν, χαρίτων, νυμφῶν, ὀρειάδων, λειμωνιάδων, ναπαίων, ἀλσητίδων, ἀμαδρυάδων, χλωρίδων, ἀνθουσῶν, ναϊάδων, κρηνίδων, πηγαίων . . . (καὶ μὲλα ταῦτα δὲν ἐτρελλάθη τότε.)

Κατὰ τὴν καλογηρικὴν ἐποχὴν βλέπεις τὸν Ὑμηττὸν πλήρη μοναστηρίων μετὰ μοναζόντων καὶ μοναζουσῶν, πλήρη ἱαματικῶν βοτανῶν διὰ πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν, πλήρη πηγῶν κατὰ τῆς ἀτεκνίας καὶ ὑπὲρ παντός καρδιακοῦ νοσήματος, πλήρη μέλιτος καὶ τί μέλιτος! . .

Ἀναγινώσκεις τοὺς περιηγητὰς, οὐδαμοῦ ἀπαντᾷς τι περὶ τῆς τρέλλας τοῦ Ὑμηττοῦ . . .

Ἐν τούτοις ἐρωτᾷς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, «Τρελλός» σοῦ ἀπαντᾷ, μάλιστα καὶ διὰ στίχου

«Ὁ Τρελλός τρελλάθηκε
κι' ἡ ἀγάπῃ χάθηκε!»

Ἀναγινώσκεις Τούρκικα χοτζέτια, ὅπου πρόκειται περὶ Ὑμηττοῦ βλέπεις Νδελί-δαγ, νδελί-δαγ.

Ἐρωτᾷς τὸν Ἀσιανολόγον Γαβριηλίδην «τί θὰ πῇ ντελί-δαγ σοῦ ἀπαντᾷ «τρελλοβοῦν».

Τὰ χάνεις τότε καὶ ἀπελπίζεσαι . . .

Παρηγορεῖσαι ὁμῶς ταχέως διότι καὶ ἄλλοι πρὸ σοῦ τὴν ἐπαθάν, ἀποπειραθέντες νὰ ἐξηγήσωσι τὴν ἀνεξήγητον τρέλλαν τοῦ Ὑμηττοῦ.

Οἱ μὲν παρεδέχθησαν ὅτι οἱ Φλωρεντῖνοι κατακτιηταὶ τῶν Ἀθηναίων (1387—1456) ἀκούοντες Ὑμηττὸς προέφeron *il matto* ἢ μόνον *matto*, ἀλλὰ *matto* σημαίνει ἴτκ-

λιστὶ *τρελλός*, καὶ οἱ κατακτηθέντες μὴ ἐννοοῦντες—καὶ δικαίως—τί σημαίνει Ὑμηττός, ἔμαθαν παρὰ τῶν κατακτητῶν ὅτι σημαίνει *τρελλός*.

Ἄλλ' ἡ ἐξηγήσις αὕτη εἶναι ὅπως ἀπ' ἁντος διότι φυσικώτερον θὰ ἦτο νὰ ἐλέγετο ὁ Ὑμηττός *Μάττος* ὅπως τὸ Μουσεῖον (λόφος Φιλοπάππου) λέγεται καὶ σήμερον ἔτι ὑπὸ τῶν πολλῶν «Σέρκιο». Ἄλλως τε ὑπάρχουσι πολλοὶ λόγοι πείθοντες ὅτι ὁ Ὑμηττός ἐτρελλάθη ἐπὶ Τουρκίας.

Ἄλλη ἐκδοσις.

Ὁ Ὑμηττός, λέγουσιν, ὠνομάζετο ποτε *Τελοβοῦνι* (τελευταῖο βουνὸ) καὶ ἀπὸ *τελοβοῦνι*, ἔγεινε *τρελλοβοῦνι* καὶ ὄντως γέροντές τινες καὶ ἤδη διίσχυρίζονται ὅτι *Τελοβοῦνι* καὶ ὠνομάζετο καὶ πρέπει νὰ ὠνομάζεται . . . ἀλλ' οὗτοι εἶναι ὀλίγιστοι . . . ὁ δὲ λαὸς φωνάζει «τρελλός . . . τρελλός . . .»

Μήπως λοιπὸν τὴν διόρθωσιν τοῦ *τρελλοβοῦνι* εἰς *τελοβοῦνι* ἐπέφερε λογιώτατός τις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐνεκα σεβασμοῦ πρὸς τὴν ἀρχαιότητα κατορθώσας νὰ προσελκύσῃ καὶ τινὰς ὁπαδούς; Ἄλλ' ἂν εἶναι *τελοβοῦνι* τότε πῶς νὰ οἰκονομήσωμεν τὸ *νδελί-δαγ*;

Ἄς παραδεχθῶμεν ὡς πιθανώτερον ὅτι ὅπως τόσα ἄλλα, οὕτω καὶ ὁ Ὑμηττός ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐδέχθη τὸν παράδοξον τοῦτον τίτλον, εὐτυχέστερος κατὰ τοῦτο τοῦ Ἀρείου Πάγου ὅστις ἐκαλεῖτο τότε *Καρά—σουῖ* (μαυρονέρι, διὰ θηλὸν τι ὕδωρ ῥέον ὑπὸ τὸν βράχον).

Ἄς δεχθῶμεν ὅτι τὸ *il matto* εἶναι εὐφυΐα.

Ὅτι τὸ *τελοβοῦνι* εἶναι ἀνοστήζ. Καὶ ὅτι τὸ *τρελλοβοῦνι* δὲν σημαίνει *τρελλὸ βουνὸ*, ἀλλὰ βουνὰ τῶν *τρελλῶν* ἢ τοῦ *τρελλοῦ*.

Μήπως διότι, ὅπως ὑπὸ τινῶν βεβαιούται, εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ Ὑμηττοῦ πασίγνωστον μοναστήρι τῆς Καισαριανῆς ἀπέστελλον τρελλοὺς πρὸς θεραπείαν; ἢ δι' ἱστορικὸν τινα τρελλὸν κατοικοῦντα εἰς τι τῶν πολλῶν σπηλαίων τοῦ Ὑμηττοῦ, ἀφοῦ μάλιστα ἐν τούτων ὠνομάζεται «ἡ σπηλιὰ τοῦ *τρελλοῦ*»;

Ἡ μήπως ἡ ἰδιότης τοῦ τρελλοῦ δὲν ἀνήκεν εἰς ὁρεῖνους, ἀλλ' εἰς ἀστούς; τὸ δὲ ὄνομα ἀπεδίδετο εἰς τὸ ὅρος ἐνεκα τῆς κοιλάδος; Ἐκλέξατε ὅ,τι θέλετε, ἡμεῖς οὐδὲν ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν πλέον.

Λοιπὸν ὁ σεβασμιώτατος Ὑμηττός οὐδέποτε ἐτρελλάθη· ὅπως πάλαι οὕτω καὶ νῦν ὠνομάζεται Ὑμηττός· τὸ *Τρελλός* ἐλησμονήθη σχεδὸν πλεόν· ἴσως διότι σήμερον οἱ τρελλοὶ δὲν παίρνουν τὰ βουνὰ, ἐνῶ τότε τὰ ἐπαίρναν καταφεύγοντες φαίνεται συνήθως εἰς τὸν Ὑμηττὸν—τὸ πλησιέστερον βουνόν, ὅπου καὶ ἐν ἀφθονίᾳ φύεται «τῆς ἀγάπης τὸ βοτάνι»—ἐκεῖ δὲ θεραπεύοντο ἀφιναν μετὰ τῆς τρέλλας τῶν καὶ τὸ ὄνομα τῶν.

Δ. Γρ. Κ.

ΤΟ ΘΗΡΙΟΝ

Χθὲς πρῶτ', πολὺ πρῶτ', καθ' ἣν ὥραν ὁ ὕπνος πρὶν μᾶς ἐγταταλείψῃ, μᾶς ἀποστέλλει τὰ γλυκύτερα ὄνειρα, καὶ ὁ δῶν ἥλιος τὰ λαμπρότερα χρώματα, ὁ οὐρανὸς τῆς Ἀττικῆς μετεβάλλετο εἰς θηρίον.

Εἰς μάτην ἡ ῥοδοπλασμένη αὐγοῦλα ἐπρόβαλεν ἀπὸ

τοῦ παραθύρου τῆς διὰ τὴν χαιρετίσθαι αὐτὸν καὶ τῆς χαμογελάσθαι ἐκεῖνος· δὲν ἦτον ὁ γνωστὸς οὐρανὸς τῆς, ὁ ποιητῆς, ὁ ἐραστῆς.

Ὡς ὁ Ἀλφρέδος τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου.

Ἀδύσσοις εἶχεν ἔνδον του, κολάσεις κόσμων ἄλλων,
Σιγὴν εἰς τὴν καρδίαν του, καὶ εἰς τὸν νοῦν του σάλον.

Εἶχε κι' ἐκεῖνος νέφη, μελανώτερα τῆς μοχθηρίας, καὶ ἀστραπαὺς καὶ κεραυνούς, καὶ ὕστερον βροχὴν, βροχὴν, καὶ ἄλλιν κεραυνούς, καὶ ἄλλιν νέφη.

Ἀλλὰ τὸν Ἀλφρέδον κατέστησε τοιοῦτον μία Φοῦνη.

Εἰς τὸν οὐρανὸν τί ἔπταισεν ἡ αὐγούλα; Καλὰ τὸν εἶπομεν θηρίον.

Καὶ ὁ τελευταῖος παραμείνας ἔξω προχθὲς τὴν νύκτα τὸν εἶδεν ἡσυχά, ἡσυχά, πλήρη ἀστέρων, εἰρηνικώτατον. Ἐπερίμενε ν' ἀποκοιμηθῶμεν ὅλοι διὰ τὴν λάβῃ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ μᾶς ἐξυπνίσῃ ὅλους, ὅταν ἤθελεν, ὡς μέγα καὶ φρικτῶδες ἐγερτήριο ὥρολογίου.

Εἰς πᾶσαν ἄλλην ὥραν τοιοῦτος οὐρανὸς, τοιαύτη λαίλαψ δύναται τὸ πολὺ πολὺ νὰ μᾶς κρατήσῃ ἐντὸς τοῦ οἴκου μας, νὰ μᾶς συσσωρεύσῃ εἰς τὸ πρῶτον τυχὸν καφωφενεῖον, νὰ μᾶς ἐνθυμίσῃ ὅτι πρέπει νὰ ἀγοράσωμεν ὀμβρέλλαν, ὅτι δὲν ἔχομεν χειμερινὸν ἐπενδύτην, ὅτι ἐμπαιώθη μία εὐχάριστος συνέντευξις, νὰ ἀποσπᾷ ἐκ τῶν χειλέων μας ἐν ὄντι, καὶ νὰ μᾶς ὑποχρεώσῃ νὰ ἀναγνώσωμεν μίαν ἐφημερίδα.

Ἀλλὰ τὴν αὐγὴν, τὴν ἀπαλὴν καὶ παιδικὴν οὕτως εἰπεῖν, ἐκεῖνην ὥραν, ὅτε ὁ ὕπνος μᾶς κρατεῖ ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ ἀπὸ τὸ πόδι ἡ ἐγρήγορσις καὶ δὲν εἴμεθα κύριοι τῶν ἐγὼ μας, καὶ δὲν ἀπετινάξαμεν ἔτι τὴν πᾶν τῶν ὀνείρων, διὰ τὴν ἐνδυθῶμεν ἄλλιν τὸν ἄχαριν χιτῶνα τοῦ κατ' ἡμέραν βίου, καὶ εἴμεθα παιδιὰ, καὶ μόλις ἐπαρκεῖ νὰ μᾶς γλυκάνῃ, ὡς βάζον πορφυροῦ μελιτέ, ἡ αὐγούλα, τοιοῦτος οὐρανὸς, τοιαύτη λαίλαψ εἶνε ἀπελπιστικὴ ὅσον... δὲν ἔχω ὅσον, ἡ φράσις ἐκ τῶν τοῦ Ἀχιλλέως Παράσχου.

*

Εἰς ἐκεῖνους τοὺς ὁποίους δὲν ἔσχυσαν οἱ κεραυνοὶ τοῦ νὰ ἐξυπνήσουν, τί ὄνειρα θὰ ἔδωκεν, τί ἐριννώξεις.

Ἐκεῖνος ὁ ἐρωτόληπτος πῶς ἀσπαίρει ἐπὶ τῆς στρωμνῆς του! ὑπὸ τὸν ἦχον τοῦ βροντωδεστεροῦ κεραυνοῦ ὀνειρεύεται ὅτι συλλαμβάνει τὴν ἐρωμένην του ἐπ' αὐτοφόρῳ μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ τῆς.

Ἐκεῖνος ὁ ἡγεμὼν πῶς τινάσσεται ἀπὸ τῆς κλίνης του! ὑπὸ τὴν λάμψιν τῆς φωτεινοτέρας ἀστραπῆς βλέπει ὅτι, ἐπανερχόμενος, εἰς τὴν πρωτεύουσάν του, ἀντὶ τῶν ἀνακτόρων του ἀντικρύζει μίαν λαμπρότητα.

Ἐγὼ, ἀποκοιμηθεὶς ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τῆς λαμπρῆς ὑποκρίσεως τοῦ κ. Λεκατσᾶ, τὸν ὁποῖον ἀφ' ἐσπέρας εἶχον εὐτυχῆσαι τὸ πρῶτον νὰ ἀκούσω ἐν φαιδρᾷ συναθροίχον εὐτυχῆσαι τῆς Ἐφημερίδος, ὠνειρεύθη ὅτι ἀπασαι αἱ Πάτριαι μετενεχθεῖσαι ἐν τῷ χειμερινῷ θεάτρῳ ἐξεσφενδόνιζον γιγαντώδη, ὡς μαῦρα νέφη, προσκέφαλα, καὶ κεραυνώδη συρίγματα ἐναντίον του, διδάσκοντος τὸν Σάββακ.

Σπάρος.

Τ' ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΙΛΑΠΟΣ

Εἶχε τ' ἀποτελέσματα τῆς ὁ καὶ ἡ λαίλαψ, διότι λέγεται καὶ ὁ καὶ ἡ, ὡς ὁ Κρῆς Ἑρμαφρόδιτος ἐλέγετο καὶ Χρήστος καὶ Χρηστίνη.

Αἱ ἐφημερίδες γράφουν διὰ τὸν Ἑλαιῶνα· δὲν τὸν εἶδομεν· καὶ πράγματα ποῦ δὲν βλέπομεν, δὲν τὰ γράφομεν. Διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μόνον διερχόμενοι εἶδομεν μίαν δυστυχῆ ἐλαιάν, τὴν ὁποίαν ὁ λαίλαψ ἠνάγκασε νὰ κάμῃ ἐν ἀθλητικὸν γυμνάσιον, νὰ μείνῃ ἀνάσκελη, κ' ἐκεῖ ἔμεινε ξερή.

Ὅ, τι εἶδομεν εἶναι τὸ κακόμοιρον θέατρον τοῦ Τσόχα. Ὁ Ὀλύμπιος Τερψικέραυνος ἡ Τερψιλαίλαπος ἐσκόπευσε κυρίως τὰ Ὀλύμπια. Ὅλα κατέπεσαν ἐκεῖ μέσα, πάγκοι, γλάστραι, ὀρχήστρα, φράκται, σκηνὴ, σκηνογραφία. Ὡς νὰ ἦτο ὁ λαίλαψ σῶμα στερεόν, γιγαντώδης τις σφαῖρα ἡ μυδράλια, εἰσῆλθε ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ θεάτρου, ἀνοίξας φοβερὸν ῥήγμα καὶ ἐξῆλθε διὰ τῆς ἄλλης ἀνοίξας ἄλλην ἄλλιν ἐκεῖ θύραν. Ὁ δὲ πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς σκηνῆς φράκτης ἐρράχη εἰς δύο, καὶ τὸ μὲν ἡμισυ κατέπεσε κάτω, τὸ δ' ἄλλο ἡμισυ ἐσφενδονίσθη κατὰ τὰ πευκάκια. Ἐκεῖ μέσα ἐκοιμῶντο καὶ ἄνθρωποι καὶ ἐκινδύνευσαν σπουδαίως. Ἡ θέα τοῦ θεάτρου ἦτο χθὲς ὡς ἐρείπιου. Αἱ σκηνογραφίαι ἄνω κάτω· ἐδῶ κατέρωθεν ἐν ἀνάκτορον, μία πλατεία ἀναποδογυρίζετο, ἐν ἄλλῃ γαλμα ἔμενε μετέωρον, δένδρα ἔκειντο χαμαί, πλὴν ὅλα αὐτὰ εὐτυχῶς χρωματισμένα ἐπὶ τοῦ χάρτου. Μία μόνη καρδερῖνα εἰς ἐν τῶν δωματίων τῶν ἡθοποιῶν ἐξηκολούθει νὰ κελαδῇ ἀμέριμος εἰς τὸ κλουβί τῆς. Ἡ ζημία ὑπολογίζεται περὶ τὰ χίλια τάλληρα. Καὶ διὰ τὸν κ. Τσίλλερ, τὸν ἀρχιτέκτονα τοῦ θεάτρου, ὑπολογίζεται ὅτι εἰς τὰ σχέδιά του δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τοὺς λαίλαπας. Διότι ὅλον τὸ ἀέτωμα τοῦ θεάτρου ἔσκασε εἰς διάφορα μέρη καὶ ἴσως εἶναι ἐπικίνδυνος ἡ ὑπαρξὶς του.

Τί παιγνίδια ἔκαμε χθὲς εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τοῦ Φαλήρου ὁ κεραυνός! Ὅλοι ὅσοι μπαίνουν ἐκεῖ μέσα, νὰ τρελλαινῶνται; Νομίζει κανεὶς ὅτι διὰ τὸν κεραυνὸν εἰργάσθη ἡ Ἐταιρία θελήσασα νὰ συνδέσῃ διὰ τηλεφῶνου τοὺς τρεῖς σταθμούς τῆς. Ἦνεν ὁ κύριος τὰ σύρματα—ἵππους ἀραβικοὺς δι' αὐτὸν—τὰ ἐκαθάλκευσε, καὶ ἕνα χωροφύλακα, παρέβαλλε τοὺς δύο ἀναμεταξύ, καὶ ἕνα πρῶτον ἄγγελον ἀπέναντι τοῦ δευτέρου, καὶ ἐκοιμῶντο τὸ δάκτυλο τοῦ χωροφύλακος, ποῦ μάτωσε, εἴτα, ἀφ' οὗ τελεῖσθε αὐτὰς ταῖς δουλείαις του, χωρὶς νὰ πάρῃ εἰσιτήριο, ἐφ' ὃ ὁ κ. Καλλιγᾶς θὰ τὸν κλείσῃ 'στοῦ Κόκλα διὰ δικαστικὰ ἐξόδα, νάγκῃ θὰ τὸν κλείσῃ 'στοῦ Κόκλα διὰ δικαστικὰ ἐξόδα, ζανανέθηκε τὰ ἄλογά του—τὰ σύρματα—πῆγε καὶ ἦρε εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Πειραιῶς τὴν μηχανὴν τοῦ τηλεφῶνου, τὴν ἐκάπνισε, τῆς ἔσπασε πέντε τροχίσκους, διότι δὲν ἦσαν καλὰ καμωμένοι κ' ἔσπασε μακρυὰ, εἰς τὸ κενόν, λυπηθεὶς ὅτι δὲν ἦρε καὶ εἰς τὸν Πειραιᾶ χωροφύλακας.

Κρε-Κρε.